

UGC NET PAPER 2 NOVEMBER 05, 2017 SHIFT 1 NEPALI QUESTION PAPER

Note : This paper contains **fifty (50)** objective type questions, each question carrying **two (2)** marks. **All** questions are **compulsory**.

द्रष्टव्य : यस प्रश्नपत्रमा **पचासवटा (50)** बहुविकल्पी प्रश्न छन्। प्रत्येक प्रश्न **दुई (2)** अङ्कको छ। **सबै** प्रश्न **अनिवार्य** छन्।

1. “जाडो भयो जडिनी आगो लेउ थपिनी

थापाका छोराछोरी अन्न न पानी

अलिकति मोही लेऊ बाहुनी नानी”

- बालकृष्ण पोखरेलले कुन कुराका आधारमा ‘जुम्लामा नै यस गीतको रचना भएको होला’ भन्ने अनुमान प्रकट गरेका छन्?

- (1) जुम्ला थापा थरका मानिसहरूको मूल थलो हो।
- (2) जुम्लामा वर्षभरि नै असाध्य जाडो हुने हुनाले त्यहाँ सधैं आगो तापिन्छ।
- (3) दहीबाट मही बनाउने प्रथा त्यहाँका छेत्री-बाहुन समाजबाट सुरु भएको हो।
- (4) यस कवितामा जड र खसको प्रसङ्ग पाइन्छ।

2. आदिमतापरक समालोचनाका मुख्य स्रोत कुन हुन्?

- (a) मनोविश्लेषण र नवविज्ञान।
- (b) जीवविज्ञान र स्वच्छन्दतावादी व्यक्तिवाद।
- (c) सांस्कृतिक मानवशास्त्र र लोकवार्ताविज्ञान।
- (d) वर्णनात्मक एवं संरचनात्मक भाषाविज्ञान।

- (1) (a) र (b) (2) (b) र (c) (3) (c) र (d) (4) (a) र (c)

3. “म तारालाई प्राणभन्दा बढ्ता प्यारो गर्छु-गर्थे। तर एक दिन। आफै मोटर चलाएर सिलिगुडी जाँदै थिएँ – त्यहाँ मैले दार्जीलिङमा नपाइने कतिवटा मोटरका भाग किन्न पाइन्छ भन्ने सुईको पाएको थिएँ।” – यस सङ्कथन-खण्डमा ‘तर’ शब्दको के प्रयोगौचित्य छ ?
- (1) पूर्वप्रासङ्गिक। (2) प्रसङ्गगर्भ।
(3) पर-प्रासङ्गिक। (4) मुद्रा दोष, अतः अनावश्यक।
4. ‘प्रेमपिण्ड’ नाटकमा समले कुन पात्रलाई आफ्नो बाल-प्रतिनिधिका रूपमा उभ्याएको मानिन्छ ?
- (1) नकुल। (2) राजु। (3) प्रद्युम्न। (4) ददा।
5. ‘गुरुजीलाई बोलाऊ।’ – यस वाक्यमा रहेको ‘गुरुजी’ पदबाट सन्दर्भअनुसार विभिन्न अर्थ बुझिन्छन्। भाषामा यसरी सन्दर्भ फेरिँदा एउटै शब्दबाट अनेक अर्थ बोध हुने प्रक्रियालाई भाषाविज्ञानीहरूले कुन संज्ञा दिएका छन् ?
- (1) अनेकार्थ। (2) विविधार्थ। (3) बहुअर्थकता। (4) प्रसङ्गार्थ।
6. उपर्युक्त उदाहरणमा दिइए अनुसार विभिन्न अर्थबोधको प्रक्रियाको सैद्धान्तिक व्याख्या भाषाविज्ञानको कुन सम्प्रदायले गरेको छ ?
- (1) कोपेनहेगन सम्प्रदाय। (2) लन्डन सम्प्रदाय।
(3) अमेरिकेली सम्प्रदाय। (4) जेनेभा सम्प्रदाय।
7. उपर्युक्त प्रक्रियाको सिद्धान्तीकरण गर्ने भाषाविज्ञानी को हुन् ?
- (1) लुई ह्येल्मस्लेव। (2) जोहन च्युपर्ट फर्थ।
(3) रोमन याकोब्सन। (4) एम ए के ह्यालिडे।
8. तलका मध्ये सही भनाइ टिप्प्याउनुहोस् –
- (a) वाक्यमा सहायक क्रिया नै अर्थको मुख्य वाहक हुन्छ।
(b) सहायक क्रियाको काम क्रियाको काल सूचित गर्नु र कर्ता-कर्ममाझ सङ्गति देखाउनु हो।
(c) सहायक क्रियापदको आफ्नो कुनै अर्थ हुँदैन।
(d) सहायक क्रियापद मूल क्रियापदभन्दा अघि, त्यसको माझमा र त्यसभन्दा पछि पनि आउन सक्छ।
- (1) (a) र (d) (2) (b) र (c) (3) (a) र (c) (4) (b) र (d)

9. वर्णतात्त्विक नियमका आधारमा पदहरूलाई मुख्य र गौण वर्गमा विभाजन गरिन्छ भने ऐतिहासिक वा कालक्रमिक अध्ययन गर्नका लागि पदको वर्गीकरण के भनेर गरिन्छ ?
- (1) रूढ र यौगिक वर्ग। (2) ऐतिहासिक र वर्णनात्मक वर्ग।
 (3) शाब्दिक र अशाब्दिक वर्ग। (4) खुला र बन्द वर्ग।
10. “तब त्यत्रो झरिमां चिप्लो बाटोमां, मकैका बोटहरूमां अलझदै, पानीले भिजि भिजि दुइ दुइ खेप बोक्थें झन रोज न पाउँने अरे भन्दै रिसले उन्मत् भइ कोइला बोक्ने भोटे सपतूडोको कुलच्येर करापकुरूप पारि चेपटचाइ राखेर स्कूल तिर हिंडे।”
 - यसरी स्कूल प्रवेश गर्ने व्यक्ति को थिए ?
- (1) गङ्गाप्रसाद प्रधान। (2) पारसमणि प्रधान।
 (3) सूर्यविक्रम ज्ञवाली। (4) रश्मिप्रसाद आले।
11. पाश्चात्य साहित्यमा कुन निबन्धकारलाई ‘प्रिन्स अव् दि एसेइस्ट्स’ (निबन्धकारहरूका राजकुमार) को उपाधि दिइएको छ ?
- (1) चार्ल्स ल्याम्ब। (2) रोबर्ट लिन्ड।
 (3) रिचर्ड स्टिल। (4) जोसेफ एडिसन।
12. “निरन्तर तुलना र अन्तरणद्वारा साहित्यको एउटा गणतन्त्र नै स्थापना गर्न सकिन्छ” भन्ने अल्बेअर थिबुदेको मतलाई जेराई जेनेले कुन संज्ञा दिएका छन् ?
- (1) गणतन्त्रवादी इतिहास दर्शन।
 (2) गम्भीर आदर्शलोक।
 (3) रेखीय संरचनाको सिद्धान्त।
 (4) तुलनावादी साहित्येतिहास।
13. साहित्य ‘इतिहासका पाङ्ग्राबाट निस्केको आवाज मात्र हो’ भन्ने व्याख्यालाई साहित्येतिहासका व्याख्याताहरूले कस्तो संज्ञा दिएका छन् ?
- (1) प्रत्यक्षतावादी। (2) परोक्षतावादी।
 (3) अवमूल्यनवादी। (4) हिगेलपन्थी।

14. 'युगयुगमा प्रतिभाहरू झुन्ड झुन्ड गरी आउँछन्' भन्ने धारणालाई साहित्येतिहास शास्त्रमा के भनिन्छ ?
- (1) असामान्यीकरणको सिद्धान्त ।
 - (2) रेखीय विकासको सिद्धान्त ।
 - (3) चक्रीय विकासको सिद्धान्त ।
 - (4) द्वन्द्वात्मक विकासको सिद्धान्त ।
15. 'अहो साथी, कसो, जाती नै छौ ?' - यो वाक्य भाषाको सम्पर्कात्मक प्रकार्यको दृष्टान्त हो भने भाषाको क्रियावृत्तिक प्रकार्यको उदाहरण कुन हो ?
- (1) आकाशले मेरो बाटो छेक्छ ।
 - (2) सूर्य पूर्व दिशाबाट उदाउँछ ।
 - (3) ए भाइ, यता आऊ त !
 - (4) 'गोटी' को अर्थ के हो है ?
16. 'यो केन्द्रीय, मध्य र अगोलित स्वर हो । नेपालीका केही भाषिका क्षेत्रमा यो केही मात्रामा गोलित पाइन्छ । यो पदका आदि, मध्य र अन्तमा पाइन्छ' भने 'यो' कुन स्वर हो ?
- (1) अ
 - (2) उ
 - (3) ए
 - (4) ओ
17. साल्मी, हिंसी, खापा, पर्खाल - यी शब्दहरू नेपालीमा कुन भाषाबाट प्रविष्ट भई प्रचलनमा आएका हुन् ?
- (1) गुरुङ ।
 - (2) लिम्बू ।
 - (3) मगर ।
 - (4) नेवारी ।
18. शोधकर्ताले आफ्नो शोध क्षेत्रको जनसङ्ख्यालाई केही समूहहरूमा बाँडेर प्रत्येक समूहबाट आफ्नो नमुनाको आकार निर्धारण गर्दछ । यसरी सङ्कलन गरिएको नमुनालाई के भनिन्छ ?
- (1) स्तरीकृत नमुना ।
 - (2) कोटा नमुना ।
 - (3) गुच्छ नमुना ।
 - (4) विच्छिन्न साङ्केतिक नमुना ।

19. शोध के हो ?
- (1) निरन्तर खोजी ।
 - (2) कुनै समस्याको समाधान खोज्नु ।
 - (3) कुनै समस्याबारे सत्य पत्तो लगाउन गरिने वैज्ञानिक खोजी ।
 - (4) कुनै क्षेत्रबाट तथ्याङ्क सङ्कलन गरी गरिएको समीक्षा ।
20. कुनै निश्चित धारणाबाट सुरु गरेर अन्त्यमा एउटा सार्वभौम धारणामा पुगी गरिने विचार गराइलाई के भनिन्छ ?
- (1) निगमनात्मक विचारण ।
 - (2) आगमनात्मक विचारण ।
 - (3) असामान्य विचारण ।
 - (4) पारभौतिक विचारण ।
21. कुनै भाषामा हाल विद्यमान भिन्ना भिन्नै रूपहरूको अध्ययनबाट त्यस भाषाका त्यस्ता रूपको प्राचीन स्वरूप पत्तो लगाउने पद्धतिलाई के भनिन्छ ?
- (1) तुलनात्मक पुनर्निर्माण ।
 - (2) आन्तरिक पुनर्निर्माण ।
 - (3) सहजात अध्ययन ।
 - (4) न्यूनतम समुच्चय गठन ।
22. व्याकरणमा पुरुष केलाले भनिन्छ ?
- (1) वाक्यमा कर्ता वा कर्मका स्थानमा आउने व्याकरणिक कोटि ।
 - (2) भाषिक प्रयोगमा सहभागिताका विभिन्न स्थिति व्यक्त गर्ने व्याकरणिक अभिलक्षण ।
 - (3) भाषामा मानवीय सन्दर्भ सूचित गरी सम्बोधन र सम्बन्ध बुझाउने तत्त्व ।
 - (4) वाक्यमा वक्ता, श्रोता र वर्ण्य विषयको विवरण सङ्केत गर्ने तत्त्व ।

23. “माथि-माथि बादलमाथि उड्छ हावाजहाज।” - यस वाक्यमा प्रयुक्त सुरुको ‘माथि-माथि’ पद कुन वर्गमा पर्छ ?
- (1) नामयोगी। (2) क्रियायोगी। (3) विशेषण। (4) क्रियार्थक नाम।
24. भाषामा आधारभूत वा बीज वाक्य भन्नाले के बुझिन्छ ?
- (1) भाषामा सर्वाधिक प्रयोग हुने वाक्यहरूमा रहेको साझा तत्त्व।
 (2) सामान्यार्थक करण र कर्तृवाच्यमा रहेको सरल वाक्य।
 (3) एउटा कर्ता, एउटा कर्म र एउटा मूल क्रियापद रहेको वाक्य।
 (4) भाषामा परम्परादेखि चलिआएर स्थापित भएका वाक्य।
25. छन्दशास्त्रअनुसार मात्रिक छन्दलाई कस्तो छन्द मानिन्छ ?
- (1) असमवृत्त। (2) समवृत्त।
 (3) अर्द्धसमवृत्त। (4) विषमवृत्त।
26. ‘प्रत्येक कविताको आफ्नै काव्यशास्त्र हुन्छ।’ - यो कसको भनाइ हो ?
- (1) जोहन क्रो च्यान्सम। (2) टी एस इलियट।
 (3) बेनेदितो क्रोचे। (4) क्लिन्थ ब्रुक्स।
27. “समालोचकसँग एउटा शक्तिशाली दर्पण हुन्छ र उसले त्यसैका आधारमा वर्तमानलाई अतीतका सापेक्षतामा मूल्याङ्कन गर्नाका साथै वर्तमानका प्राप्ति र आकाङ्क्षा अनुरूप अतीतको मूल्याङ्कन पनि गर्दछ।” - यो कुन समालोचकको धारणा हो ?
- (1) एस टी कलरिज। (2) आई ए रिचर्ड्स।
 (3) टी एस इलियट। (4) म्याथ्यु आर्नोल्ड।
28. समालोचनाका आवश्यक अङ्ग कुन कुन हुन् ?
- (1) व्याख्या, विश्लेषण, तुलना र मूल्याङ्कन।
 (2) अध्ययन, तार्किकता, विश्लेषण र मूल्याङ्कन।
 (3) विश्लेषण, तर्क-प्रस्तुति, मूल्याङ्कन र निष्कर्ष कथन।
 (4) तथ्य सङ्कलन, विश्लेषण, समीक्षा र निष्कर्ष ग्रहण।

29. “उनका नाटकभरि विवाह अभिशप्त छ। वैवाहिक सम्बन्धमा प्रेम सुरक्षित छैन, किनभने हुँदैन।” – यस्तो समालोचकीय टिप्पणी कसका नाटकबारे गरिएको हो ?
- (1) बालकृष्ण सम।
 - (2) गोपालप्रसाद रिमाल।
 - (3) भीमनिधि तिवारी।
 - (4) विजय मल्ल।
30. “यो मान्यता आजको होइन, ... साहित्यका अरू अङ्ग कविता लगायत यस किसिमका परम्परा र मान्यतामा नथुनिएरै पनि उँभो लागेका छन्।” – कृष्णचन्द्रसिंह प्रधानको यस समालोचकीय टिप्पणीमा “साहित्यका अरू अङ्ग” भनेर कुनचाहिँ अङ्गलाई तीभन्दा भिन्न रूपमा देखाउन खोजिएको छ ?
- (1) नाटक।
 - (2) महाकाव्य।
 - (3) कथा।
 - (4) उपन्यास।
31. ‘यो मान्यता’ भनेर कुन मान्यतालाई सङ्केत गरिएको हो ?
- (1) छन्दका शास्त्रीय नियमको पालन गरिनुपर्छ भन्ने।
 - (2) पञ्चसन्धिको अभावमा बृहत् आख्यान लेख्न वा रचना गर्न सकिँदैन भन्ने।
 - (3) महाकाव्यको विषयवस्तु राजा, देवता, वा कुनै वीरपुरुषको जीवनसित सम्बन्धित हुनुपर्छ भन्ने।
 - (4) लोकको हितका निमित्त नै साहित्य लेखिनुपर्छ भन्ने।
32. “गोविन्द गोठालेसित भन्ने कुरा धेरै छ, र त्यसलाई कसरी भन्नुपर्छ उनले जानेका छन्। खालि बाहिरी सजधज र छाँटकाँटले नै उनी मानिसलाई तौलने भूल गर्दैनन्। अगणित महानता र बलको भण्डार भए पनि मानिस आखिर मानिस नै हो, अगणित कमजोरी र भूलको शिकार मानिस सहजै हुनसक्छ।”
- गोविन्द गोठालेको उपन्यासका सन्दर्भमा यस्तो टिप्पणी कसले गरेका हुन् ?
- (1) राजनारायण प्रधान।
 - (2) रत्नध्वज जोशी।
 - (3) सिद्धिचरण श्रेष्ठ।
 - (4) हृदयचन्द्रसिंह प्रधान।
33. “न छन् मुकुन्दका कोही न कसैको मुकुन्द छ मुट्ठी बाँधी यहाँ आयौं, मुट्ठी खोलेर जानु छ।”
- क्रोचेको अभिव्यञ्जनाविदी दर्शनका दृष्टिले समको यस नाट्योक्तिमा समालोचक वासुदेव त्रिपाठी कस्तो ज्ञानको प्राचुर्य देख्छन् ?
- (1) प्रकृतिविज्ञानमूलक।
 - (2) सहजज्ञानमूलक।
 - (3) निःसर्गचेतनाजात।
 - (4) तार्किक ज्ञानमूलक।

34. कवितामा तनाउको केन्द्रीय भूमिका रहेको हुन्छ भन्ने मान्यता कुन आलोचकले प्रकट गरेका हुन् ?
- (1) आई ए रिचर्ड्स। (2) एलेन टेट।
(3) विलन्थ ब्रुक्स। (4) विलियम एम्प्सन।
35. टी एस इलियटले आदर्श समालोचक कसलाई मानेका छन् ?
- (1) म्याथ्यु आर्नोल्ड (2) अर्विड ब्याबिट। (3) रेमी दि गुर्मो। (4) पल इल्मर मोर।
36. लामा लामा सामासिक पद भएको गद्यकाव्यलाई कस्तो गद्यकाव्य भनिन्छ ?
- (1) वृत्तगन्धि। (2) उत्कलिका। (3) चूर्णक। (4) आख्यायिका।
37. सुवानन्ददासले आफ्ना काव्यनायक पृथ्वीनारायणलाई 'कृष्ण अउतारी' तथा यदुनाथ पोखरेलले भीमसेन थापालाई 'भीम औतार' भनेका छन्। यस किसिमको प्रयोगलाई के भनिन्छ ?
- (1) अव्याप्तीकरण। (2) अतिव्याप्तीकरण। (3) विशेषीकरण। (4) औतारीकरण।
38. 'श्रीगणेशायनमः' निबन्धमा लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाले 'अनुकरणबाट सौन्दर्य निकाल्नेहरूलाई' के नाम दिएका छन् ?
- (1) रद्दी लेखनदास। (2) तेस्रो दर्जाका लेखक।
(3) रौँचिरा विश्लेषक। (4) च्याङ्गे लेखनदास।
39. भाषिक आन्दोलनको इतिहासमा अव्यय दीर्घवादी र व्याकरणात्मक स्त्रीलिङ्गवादी सिद्धान्तका प्रतिपादक को हुन् ?
- (1) राममणि आ दी। (2) हरिहर आ दी। (3) काशीनाथ आ दी। (4) दुर्गादेवी आ दी।
40. आयामेली लेखनमा 'वस्तुता' को अवधारणा पूर्ववर्ती कुन पाश्चात्य अवधारणासँग तुल्य छ ?
- (1) कान्टको 'वस्तु आफैमा'। (2) इलियटको निर्वैयक्तिकता।
(3) मूर्तिकलाको होलोग्राम। (4) चित्रकलाको क्युबिज्म।

41. नेपालबाहिर भारतमा स्थायी रूपले एकै भूखण्डमा बसोबासो गरेको नेपाली जातिको कोखमा जन्मेको मध्यवित्तको सर्वश्रेष्ठ बौद्धिक उपज रूपनारायण सिंह हुनुहुन्छ।” – यो कसको टिप्पणी हो ?
- (1) रामकृष्ण शर्मा। (2) ईश्वर बराल। (3) इन्द्रबहादुर राई। (4) गणेशलाल सुब्बा।
42. नाटककार इन्जिनियर, सूत्रधार कन्ट्राक्टर र पात्रहरू बिल्डर्स हुन् भन्ने समालोचक को हुन् ?
- (1) ताना सर्मा। (2) रामकृष्ण शर्मा। (3) शरदचन्द्र शर्मा। (4) मोहनराज शर्मा।
43. ‘शिरीषको फूल’ उपन्यासमा सुयोगवीरद्वारा निर्ममतापूर्वक बलात्कृत नारी को हो ?
- (1) सकम्बरी। (2) माखरिङ्गकी भैंसी गोठाल्नी।
- (3) हेड हन्टरकी छोरी। (4) बर्मेली माटिनची।
44. माइकल ब्रिओलको ‘एस्साई दि सिमान्तिक’ (1883) ग्रन्थद्वारा भाषाविज्ञानको कुन विभाग स्थापित भएको मानिन्छ ?
- (1) वर्णविज्ञान। (2) वाक्यविज्ञान। (3) अर्थविज्ञान। (4) रूपविज्ञान।
45. प्रेमनिधि पन्त लिखित ‘प्रायश्चित प्रदीप’ (वि सं 1780) –मा चोरी कर्ममध्ये घोडा, रत्न र मनुष्य चोरी गर्नेलाई कस्तो पातक भनिएको छ ?
- (1) महापातक। (2) अनुपातक। (3) उपपातक। (4) मलिनीकरण।
46. “अड्कल्दा वीरचरित्रहरू लेख्ने युग अझ बितेको छैन, अत्याधुनिकीकृत वीरचरित्रहरू अझै लेख्न सकिन्छ।” – यस किसिमको विचार कसले प्रकट गरेका छन् ?
- (1) कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान। (2) अभि सुवेदी।
- (3) कृष्ण गौतम। (4) इन्द्रबहादुर राई।

47. निबन्धमा प्रतिपादित विषयको शृङ्खला टुटेको भान हुने भए तापनि त्यो वाह्यस्तरमा हुने अनि असन्तुलित र विशृङ्खल अनुभव हुने निबन्धको शैलीलाई कस्तो शैली भनिन्छ ?
- (1) धारा शैली। (2) विक्षेप शैली।
 (3) तरङ्ग शैली। (4) गुम्फित शैली।
48. “मेरी आमा कस्ती थिइन् मलाई थाहा छैन। म डेढ वर्षकी हुँदा मरिन् अरे! हामी निकै धनी थियौं औं हाम्रो पठानहरूभित्र निकै इज्जत थियो।” – यो कथन शिवकुमार राईको कुन कथाबाट उद्धृत गरिएको हो ?
- (1) फ्रन्टियर। (2) नुर आलम। (3) प्रेमका सहिद। (4) असफल कलाकार।
49. कुन प्रसिद्ध निबन्धकारले आफ्नो निबन्ध सङ्ग्रहको भूमिकामा “हे पाठक, म नै मेरो किताबको विषय हुँ” भनी भनेका छन् ?
- (1) माइकल द मोर्तौं। (2) फ्रान्सिस बेकन।
 (3) लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा। (4) शङ्कर लामिछाने।
50. शवयात्रामा तथा मलाम जाँदा गाइने शोक गीतलाई चाँचर पनि भनिएको छ भने यसको अर्को नाउँ के हो ?
- (1) आशिका। (2) गुनरी। (3) करात। (4) कुसवारी।